

Thuis in het Verpleeghuis
Waardigheid en trots op elke locatie

Zangworkshop in verpleeghuis Sonnevanck: 'Als ik zing, weet ik alles weer'

Creatieve dagbesteding | In het Westland krijgen verpleeghuizen en andere woonzorgcentra regelmatig professionele kunstenaars en andere creatieve professionals over de vloer. Ze geven workshops onder de noemer Kunstkraft55+. Ook elders in het land steekt de trend waarbij externe vakmensen creatieve workshops geven, de kop op. Wat is de meerwaarde voor de cliënten en hoe is het georganiseerd?

Zangdocent Annemarie Rijkée geeft een zangworkshop in verpleeghuis Sonnevanck in 's-Gravenzande (onderdeel van Pieter van Foreest). In de afgelopen weken deed ze dat hier al zeven keer hier. Steeds met hetzelfde publiek: ouderen die in Sonnevanck wonen, vaak met een vorm dementie. In het kwartier voordat de workshop begint, pakt een deelnemster Annemaries rechterhand en wrijft 'm warm. Haar oude buurvrouw volgt het voorbeeld en pakt Annemaries linkerhand. Vijf volle minuten lang masseren de twee dames liefdevol Annemaries handen. 'Zo nu kunt u beginnen. Met koude handen zingt niet zo fijn.'

'Stem in de glijbaan'

Annemarie Rijkée is zangdocent, speelt dwarsfluit en maakt deel uit van het Nederlands Arpeggio Trio. Maar

vanmiddag speelt ze met een pianist, trompettist en gitarist in Sonnevanck voor een publiek van twintig bewoners.

Annemarie Rijkée over haar aanpak: 'Veel heeft te maken met herhalen. Ik zing bijvoorbeeld '24 rozen' van Toon Hermans elke week opnieuw met de bewoners. Sommige onderdelen fluisterzacht andere stukken hard en met lange uithalen. 'Nu gaan we met onze stem in de glijbaan', zeg ik dan. De bewoners doen steeds beter mee. Ze kennen de tekst en spelen met het ritme.'

Aan het eind van haar workshop zingt Annemarie nog een keer het rozenlied. Ze zingt over 15 mooie meiden en de bewoners vallen in met 'in een bóerenschuur!' Een mevrouw die wat achteraf zit, sluit fluisterend af: 'En 24 rozen, 24 rozen, 24 rozen voor jou.'

Samenwerking tussen kunstenaars en activiteitenbegeleiders

Rijkée: 'Ik treed overal op, maar mijn hart ligt bij deze bewoners.' Dat is opvallend, want meer kunstschilders, zangers, schrijvers, dansers, fotografen en keramisten die meedoen aan Kunstkracht 55+ benadrukken de band die zij hebben met de ouderen.

Kunstkracht 55+ startte in 2016 toen Lang Leve Kunst, het landelijke platform voor kunst en cultuurparticipatie voor ouderen, subsidie verstreekte voor lokale en regionale initiatieven. Westland

Cultuurweb, een aanjager voor cultuur in de gemeente Westland, pakte dat signaal op.

Wendy van Es, programmaleider kunstparticipatie bij Westland Cultuurweb: 'We kenden de ouderen als doelgroep niet, maar we wilden deze kans niet laten lopen. We wisten dat er geld voor beschikbaar was. We zijn maar eens koffie gaan drinken met het management van Careyn en Pieter van Foreest. Zo is het begonnen. Met elkaar hebben we Kunstkracht 55+ ontwikkeld, een concept waarbij kunstenaars en activiteitenbegeleiders samenwerken.'

Activiteitenbegeleiders inspireren

Na een goede start in 2016 begon vorig jaar een tweede serie van 24 Kunstkracht-projecten in de Westlandse verpleeghuizen en woonzorgcentra in het Westland. Met djembé spelen, fotografie, zang, schrijfworkshops, schilderen, boetseren, dansen en binnenkort ook theater.

De kunstenaars die de verpleeghuizen bezoeken, willen niet alleen van betekenis zijn voor bewoners, maar ook voor de medewerkers. Projectmedewerker Ines van der Drift: 'Kunstenaars geven inspiratielessen aan de activiteitenbegeleiders in de zorglocaties. Activiteitenbegeleiders geven aan dat ze hierdoor geïnspireerd worden, maar ze vertellen ook dat ze de workshops niet op een zelfde niveau op zich zouden kunnen nemen.'

Op dat scheidsvlak zit nu precies de crux: Kunstenaars, fotografen, keramisten, dansers, musici en zangdocenten brengen door hun professionaliteit kennelijk een nieuwe 'vibe' die ouderen raken en waarin ze zichzelf soms overtreffen.

Durf te proberen

Ines geeft een voorbeeld: 'We gaven een workshop fotografie voor verpleeghuisbewoners. Het was midden in de winter en de opdracht was: fotografeer de sneeuw. En daar gingen ze: schuifelend door de sneeuw nadat we hadden uitgelegd welk knopje ze op het eenvoudige digitale toestel moesten indrukken.'

Ines: 'Sommigen dachten van tevoren dat zo'n abstracte opdracht te moeilijk zou zijn. Niets van waar.'

Wendy: 'Dat is ook de rode draad bij Kunstkracht 55+: je moet álles durven proberen, anders ontdek je niets nieuws. Ook de familie is verrast over de resultaten. We hadden laatst een dansproject. Een oude meneer deed ook mee. Hij had geen ervaring met dansen en praatte de laatste tijd met amper meer. Ook niet met zijn vrouw. Maar tijdens het project ging hij dansen en al dansend vertelde hij verhaaltjes over vroeger. We hebben het gefilmd. Zijn vrouw was verrast en ontroerd.'

Bewoners worden vrolijker

Activiteitenbegeleider Angelique van Leeuwen van Sonnevank is blij met Kunstkracht 55+: 'Het aanbod van creatieve initiatieven kon wel een oppepper gebruiken. We merken dat kunstenaars als buitenstaanders een andere rol spelen en frisse ideeën hebben. Dat heeft impact. Ik zie bijvoorbeeld bij de workshop van Annemarie Rijkée dat mensen genieten, elkaar vastpakken en met dichte ogen meedeinen. Heel bijzonder om mee te maken.'

Zijn de effecten ook te meten? Wendy van Es stelt een wedervraag: 'Waarom zou je dit meten? We zien dat mensen vrolijk worden en alerter zijn. Ze zijn trots op wat ze nog kunnen en op wat ze aan creativiteit in zichzelf ontdekken.'

‘Sonnevancks gastvrouw Kiki van Mil: ‘Wat nou meten? De ouderen leven op. Morgenochtend zingen ze nog over 24 rozen.’

Voor bewoonster mevrouw Van den Burg is het nut van deze professionele workshops geen discussie. Als haar gevraagd wordt, hoe ze de zang-workshops van Annemarie Rijkée vindt, zegt ze: ‘Als ik zing, weet ik alles weer’.

Financiering en borging

Het geld voor Kunstkracht 55+ komt van Certhon, het Fonds voor Cultuurparticipatie, gemeente Westland. Loswal de Bonnen, Fonds Westland. RABO Westland Fonds, het VSBfonds, Stichting RCOAK, Fonds Sluyterman van Loo en van Westland Cultuurweb zelf. Ook de zorgorganisaties Pieter van Foreest en Careyn betalen mee. Ook het ontwikkelen van de kunstprojecten en de vergoedingen voor de kunstenaars komen uit deze pot. Een project kost gemiddeld 1.900 euro inclusief de ontwikkeling van de lessen, lesuren van de kunstvakdocenten, materiaalkosten etc.

Hoe gaat het verder als in de loop van dit jaar alle 24 workshop-reeksen zijn gegeven? Wendy van Es: 'We gaan binnenkort met stakeholders brainstormen over een volgende termijn. Het zou fantastisch zijn als dit een blijvend aanbod kan worden.'

Meer weten

- ['Dementie en de meerwaarde van samen zingen'](#)
- ['Muziek als dagelijks 'instrument' in verpleeghuiszorg'](#)
- ['Activiteiten voor mensen met ernstige dementie'](#)
- [Ontdek wat Kunstkracht 55+ nog meer doet](#)

tags:

[Dagbesteding](#) (70)

thema:

[Wonen en welzijn](#) (227)